

Kuulutuste hinnad:		Telli mis hinnad:	
Kuulutustüüsi 5 int. mm		1 tuu	25 fenn
Esitüüsi . . . 10 " "		3 tuud	65 " "
Tekstis . . . 12 " "		6 "	120 " "
		12 "	225 " "

Majanduspoliitiline nädalaleht.

Ilmub igal laupäeval.

Laubäetwal, 1. augustil 1931.

2. aastafäit.

Tubakamonopoliga tehakse rahasid.

Erakonnad üksteist süüdistamas.

Tubakamonopoli kavadega ollakse lehtede järele juba nii kangel, et lõplik kaju warsti walmimwat. Kuulbuste järele antakse tubakamonopol jelleks loodawale jeltfile 25 a. peale, millise tähtaja järele pöit jeltfi warandusest ja fiskeadeid riigile lähewad tajnta. Loodawa jeltfi põhi- kapital peab olema wähemalt 4 miljonit fr. Selle rahaga peab ta ka wälja ostma senistelt omanikkudelt praegused tubakawabrikud, mille wäärtnst hinnatakse 2,25 miljoni kroonile. Uus ettevõte peab riigile maks- ma aastas aktsiisi- ja tollimakfu tubaka pealt 6 miljonit krooni.

Seni saadud summad tollide ja aktsiide näol tegid wälja umbes 5 miljonit krooni. Seltsil on õigus saada puhaskasu kuni 12 prots. ettevõttesse mahutatud ka-

pitajist. 4 milj. krooni põhikapitali pealt
oleks see 480.000 kr. aastas. Kui aga ka-
sud tõusevad üle selle summa, siis üle-
jäägiti riiklaab omale poole, kuna pool
läheb sellisele liisiditvidendi maksuiseks.
Et sellist oleks võimalik küllalasi hõl-
tuleksid saada, siis kirjutatakse ette, et
odavama fordi 1000 paberossi

Hindei tohi olla
 alla ega üle 8 fr. Praegu on aga odavamad paberosid 6 fr. tuhat, s. o. 25 tükki maksawad 15 senti. Siis maksaksid 25 tükki 20 senti.

Kuid ka siin ei näi asjad puhtad olevat. Nii teeb Tartu „Kool“ järgmise märkuse:

„Tallinnas liiguwad wiisad inimesed, et tubakamonopoli fiskeadmise eestvõõd on jõudmas lõpule. Ühede teadete järele

on juba põhimõtteline kassulepe saavutatud freelastega, teiste teadete järele aga Daru panga ja Gasloma riigiga. Lepuliku monopolit teostamist menisawat ka see, et ei olewat veel selgusele jõutud, mis määral

„politilised abinõud“, kes monopolis heaks waewa näewad, honorari saawad. Monopoli soomiseks olewad paremaid väljawaateid sel grupil, kes wafus kõrgemat honorari“

Teiselt poolt lasewad „Pärwaleht“ ja „Baba Maa“ oma kirjutistest mõista sotsialistide oja tubakamonopoli tunnits ning öeldakse selgelt: et „nüüd on kofkulepitud summale, mille eest sotsialistid nõuadont toetama tubakamonopoli ühe rahameeste rühma kasuks.“

See kahtlustamine on sotsialiste sundi-
nud oma hääleandjaskõna mõtma. Leht
kirjutab

"Nahjaks on see ka Gestiis nii: oja poolitlilisi tegelasi, "riigimehi" müüvad oma nime, veel enam aga oma abi neile kapitalistidele, eriti wälismaalastele, kes Gesti riigi hüljedest midagi onelele teemata tahawad.

Ette wõtetes, mis skandaal-
selt lõppenu,
leiamis Gestile wõõraste nimele kõrwal
ka tuntud tegelaste nimesid.

Kagu neist kirjutistest oletada võib, on tubaamonopol mõnele vahetalitajale üpris korralikus sissetulekallikaks.

Kes teqi tollitariifid? Saadakse isegi oma eksimusest aru.

Majandusminister Pung wõttis möödunud kefnädalal waata Tallinna Kaupmeeste Seltsi delegaatiiooni. Delegaatiioon kandis ette mõningaid märkmeid ja soovet waata materiapandud uue tollitariifi kohta.

Sra Minister pühendas kaupmeeste
awaldustele tõsist tähelepanu, lubades
wõimaluste piires arwestada kaupmes-
te eluliste wõuwidega.

Delegatsioonile jäi sellest kõigust mulje, et nii mõndagi arusaamatust tollide alal oleks mõinud vältmata olla, kui uut tollitariifi koostanud ametkond, meie majandusoludele lähemal seiskaks ja mitte ainult puht paraagraafi nägu ei kummardaks.

Ka kaupmeestonna esinduse kaubandus-
Tööstuskoja kohta võib sama öelda, sest ta on kaupmeestonnale ikka nõuotsaks jäänud, tundes meie majanduslikku elu väga hästi, kuna ta seisab meie laenu-
suhetega majanduslikult suurt kangel.

*

Unte tollitariifide maksimahakkamisel
 tabas mitmeid ärimehi suur üllatus. Gel-
 misel pöömal olid tollirahad ära tasutud.

kuid kaubad ise jäänud aga tollimistadesse. Kui neile nüüd järgmisel hommikul järele mindi, ei antud kaupu kätte, vaid nõuti veel lisatolliraha nute tariifide järele. Mõned, kel kaupa hädapärast vaja oli, maksisid lisatolliraha ära, kuna teised jäid äraootavale seiskukohale.

Gile õhtul tuli see asi wabariigi walitsuses kõne alla. Ottustati asja nii moodi seletada, et kui kord juba toll on ära makstud, siis ei saa kaup enam uute tariifi järele tollida. Nõnda siis wiivad ärimehed, kel kaupad seaduse waletõlgitsemise tõttu aitasesse seisma jäid, neid kätte saada. Ärimehed, kes uue tariifi järele tolli ära maksid, saawad waheraha kätte.

Maгу jellest nāha, on Loompea ring-
konnad lõppeks armestanud ka tegelik-
kude kaupmeeste seisukohtadega, mida
meie leht korduvalt on toonitanud. Meie
viimane juhtliri käsitas just tollitariifi
bürokratliffu muutmist.

Vana Posti 2.
Tel. (20) 9-69.

Salong „HYGIENE“

Vana Posti 2.
Tel. (20) 9-69.

Daam idele :

Lemaire — veeaurukestvad lokid (Dauerwellen).

Veelained, juuste, kulmude ja ripsmete värvimine.

Maniküür.

Kohvik-kondiitriäri H. Laas

Vana Posti 7.

Kõnetrakt (2)26-57.

Alati saadaval igasugused kondiitritööstuse saadused
valmistatud ainult esimese järgu toorainest.

Café G. HEINMANN

Pikk tän. 11

Kõnetr. 432-46

Kohvik avatud iga päev

k. 8 h. kuni k. 10 d.

Igasuguste kondiitrisaaduste müük.

Ääremärkuseid.

Bälisfaaditute konverents.
Riigivanema ringreis. Ku-
nane Riit. Sanitaarolud.

Enne maailmasõda oli praegune Eesti wabariit üks Wenemaa wäiksemaid kubermange, kus walitjes kuberner mitte ühe-
liiga juure ametnike hulgaga. Sgatahes ei olnud siis ametnikke mitte ligi 30.000, nagu praegu, waid kummalist wähem. Siis ei laskunud ka kodanikel tellised mafi-
fud, misjuures praegu ähwardawad finni nõorida wiimse õhutatusele...

Siisjärele riigina on meil ju muuseas päämääradele toffinud ka nõndanimeta-
tud „prestiigi“ küsimus. „Prestiigi“ on wõõrkeelne sõna, mis weel 12—13 aasta eest ei mänginud kuigi suurt osa meie lehkjonis. Naste on jeda sõna tõlkida. Rohkem ja fikulijelt õige oleks wist tõlge nagu: ülejõu elamine. Seft näeme igalpool, kus „pres-
tiigi“ räägitakse, lihtsalt ülejõu elamist.

Nii nõuab siis ka „prestiigi“, et meie riiki ehitafid uhted diplomaadid, kes oma raste fõõ ja wawandagemise eest saawad kõrgemaid palkafid, mis üldse maffetafse Eesti ametniktele.

Kuna Eesti talumees on tagasihõõra-
mas nauramajandusele — põllusaa-
duste eest saadaw raha ei tasu enam fõõd ega maewa. — Kuna igapäew kaupmehi jääb maffuraskustesse, kuna näeme töös-
turedi fulgemas oma töökodasid, poleks eht ilolijane, kui marsti ka meie „pres-
tiigi“ küsimus wõetafse rewideerimisele. Seft rahwa kandejõud on lõppemas. Dip-
lomaatia poolt tarwitatawaid fulufid tu-
leb wiirata. Kuidas jeda teha, jäägu was-
tawaf afutufe hoolaks. Kuid jellest mõõda ei pääle. Neg on raha, kui aega rais-
kame, raiskame ka wiimast. —

Stõige uhtemaks walitsemiswiisiks loe-
tasse, kui „iimalitfje“ ennat „oma rah-
wale“ wõimalikult wähe näitab. Rahwas teab küll, et fufagil afub mingifugume juur ja wõgew wõim, kes afustab elu

ja furma üle, kuid jeda wõimu ei saa peale wäheste wõljamalitute teegi näha, wõljamalitud aga wafiwad oma tähele-
panekuteft nagu häud. Nii walitfjed ida-
maifed feisrid, nii walitfjed terafest kau-
kaalane, piiratult põlistest fremfi müü-
rideft.

Meie elame demokraatilis wabarii-
gis, kus rahwas ife walib omad wõimu-
kandjad.

Ent jellega pole weel õeldud, et oma „fuuri mehi“ palju näha saame. On teegi saanud „kõrgele kohale“, ununenud tihti lubadufed ja töötufed, mis anti enne wafimist. Ei armastata siis palju enam end segada rahwa jefka, rahwas wõib röömus olla, kui laifimat flilindrit auto peegelflaafide wahel näeb mõõda wiffa-
tawat...

Seda röömustawam on fepärast kuul-
da, et meie riigi ja rahwa efimene koda-
nik, härra riigivanem, sumefuumust on fufutanud, et ennat igaküljelt oma rah-
wale näidata ja meele tuletada. Et jeda meelelufetust fujundada weel mõjuwa-
maks, on kaasa wõetud autotäied diplo-
maate, afafirjanikke jne. Miipalju, kui ahalitfufele teatawaks on saanud, on mainitud ringfõit feni õnnestunud hästi, waatamata mõnebele maffestele wiperis-
tele, nagu ife fõõuri fahuritoru alla jäämine ja wahelufumine Narwa-Jõe-
fuus, kus „paadifekfad“ riigivanema ja tema „suite“ kohad olid maffutanud.

Üldifelt on igalpool härra riigivane-
mat wõetud wastu wõga fufjalt, mis tumistust annab rahwa lugupidamifelt ja härra riigivanema populaarfufelt.

Ufi fujuneh ju järjelt rohkem nii, et meilgi warem wõib hiljem tuleb riigi-
prefidenbi wafimisele afuda. Ka kui meil ifkford faab olema prefident, jääme loot-
ma, et rahwas jeda wõimalikult fagebafsti näha faab kiitumas oma kaskel!

Kui muudu ka maffed oleme ja pead murrame, misfugufelt monopole ja maffe

omavad ka meeste püksid wäärtuse. Harilikult kõneldakse rahalisist ope-
ratsioonest waid ühenduses lõhna-
vate kombineedega. —

Väidetakse nimelt, et sellise läbi-
paitswa kattega naine kujutawat end-
dast suuremat hädaõhtu kui para-
diisi alasti süütusega rõiwastatud Eva.

Oma wanapoisiliku vooruse eest valvelolewad meeskodanikud otsus-
tanudki luua klubi, mille sihiiks ole-
wat propageerida alasti kultuuri naiste keskel. Sest rõiwastamata naine olevat äärmiselt wähe huvitav.

Seega wõime peale õnnetute „õn-
nelate“, sotsnatside ja natsotside uue partei ja meestewastase wana-
piigade klubi pühitseda veel omapä-
rasema seltsi sündi. Õeldagu weel, et eestlane ei sammu ajaga kaasas!

Isegi wäga —. Eriti weel, kui ra-
hast on jutt. Linna lähedal on üks üpris tagasihoidlik pansion. Selles veedab oma puhkust näiliselt sama tagasihoidlik soomlane. Mine tea neid soomlasi, hiljuti pidid meie sadama paari rusikalöögiga ümber-
ehitama!) Kuid tollalt soomlaselt wõetakse hinda, mis kõike muud kui tagasihoidlik — 7 kr. „sutka“ eest. Samal ajal saab Soome pansionis prima olemise juba 2:50 kr. eest! Mis hoiab siis meest siin kinni? 45° ja — Eesti naiste jalad! Ta maksawat meeleldi tolle wäikese lisa-
summa. Lõpuks: kui meil tõepärast nii suur naiste ülekaal, miks ei kasu-
ta me looduse produkte propaganda esemetenä? Miks meie ei lase endal kasvada Kollontaid, miks ei luba meie naisi jaamaülemaiks ja kiriku-
õpetajaiks? Kaks tähtsat karjase ametit. — Vildak majanduspoliiti-
ka, tõepärast. Kuulus toode, millest nii-kui-nii üleproduktioon, ei leia kullaldast reklamimist. — Halwad ärimehed!

ONU PEETER.

rahwale peale panna, et riigi eelarwet tafafafufstada, oleme ometi riffad iga-
fuguste afutuste ja afutuste „juhtide“ poolest. Nii on meil omakifst ka jelline ngobel afutus, nagu jeda fufutab eneselt Punane Riit. Kodanik ei tea aimatagi, kui palju meeringuid ta fellele afutufele peab õhterdama, neid meeringuid ei ole igatahes mitte wähe. Negajalt loeme jäl-
legi lehkst, kuidas Punase Riiti „efin-
daja“ kätunud kas Genfis wõib mujal mon-
dantes linnas konverentsi pidamas jne. Sarnas näeme ka linna wulitfidel kiiku-
mas walget autot, millele maalitud on punane riit, kas see fefjama Punane Riit on, ei tea.

Olgu nüüd asi kuidas tahes, kuid Pi-
rita filla juures fefjab fuur, millel fuurte tähtedega on maalitud: Punase Riiti päästejaam. Wõhif kodanik wõiks arwata, et feal tõestti tegemist tehakse mingifugufe päästufega. Kuid jelline arwamine ofutub effufufeks, tegelik elu näitab hoopis midagi muud. Nii oli mi-
newal pühapäewal Piirital fuplemas re-
fordiline rahwahulk — umbes 15.000 inimest. Et niifugustel juhustel peab ar-
westama õnnestusega, teab igakiks, kuid mitte Pirita Punase Riiti päästejaam. Kuhuufsti õnnetus, kuna uppus noormees, kes liiga kangele oli merele ujunud. Wõga kiirelt faadi ta mereft kätte ning toimetati eelpoolmainitud Punase Riiti päästejaama juure. Juuresõljad teawad tõendada, et kõne all olev noormees fuis weel olewat hinganud. Kuid päästejaam oli j u l e t u d, felle juhataja afumat fu-
fagil talus! Seda fel ajal, kui mere ää-
res on 15.000 fuplejat! Nii läks kaduma falfit aega, mil loomulikult wähenema pidid uppmu effuaratamife lootused. Wõ-
buis faadi päästejaama majasse, kuid feal puudufid ifegi kõige primitiifsemad abinõud. Ifegi fufhetti ei olnud olemas, kuhu oleks wõinud afetada inimese õnnetu-
fuf puhul, kuid jeda panna paljale maffel!

Seni, kui inimesed nagu beata kanad ringi afekdafid ja alles linna fõideti fawimife abinõude järele, pidi uppmu muudugi lõpulikult furema. Kas wõib weel fufufamat näibet kuu mõne meie afutufe hoolimatuselt, faamatufelt, riima-
lufelt ja arenematuselt?

Meie juures walitfjewa sanitaarolud ei näi palju olewat paranenud weneaeg-
felf ajajärgult faadif. Wenemaal walit-
fjes haruldane mufhus, Põlnud fuis ka ime, kui järjekindlalt lewinesid taudid, nagu fõhutufufus, koleera, ifegi kaff. Oma ifefefismufe kaskel oleme fuurefti waba-
nenud Wene mõju alt. Kuid fageli weel on Wene mufhus fäilunud. Reifides Saf-

Terawiljafaitfe pantrott.

Seadus muutmisele?

W. Maa kirjutas:

„Nagu wabariigi walitfufe ringfonda-
beft kuuleme, olla wiimase näbala jookful ferkunud Soompeal pääwaforralle riigiko-
gu eraforralife iftunqjargu foffufufu-
mife kawatfus. Nimelt tahawat wabarii-
gi walitfus efitada riigifogule terawilja-
faitfe seadufe aramumtufe ettepaneku, fefi on arufamifele jõntud, et riit ei fun-
da nii fergefti, kui algal arwati realifee-
rida juba olemasolewaid ruffi tagawara-
fid; küll tuleks aga riigil felle seadufe ko-
hafelt afuda feptembris nne ruffifaagi foffufufufifele ning riigi wiljalaod fuure-
nefid weelgi mõne tuhande tonni wõrra. Olla fefjafohale afntud, et parimaks tera-
wilja fawatufe fawfufabinõnts on wälja-

Rinnaste wäljameo tõus.

Mõnebeft organifaffidoni puudafus-
teft hoolimata on äfja Wilnos afutatud foperatiiv „Raganwil“, mille lates nüüd fõit Wilnos fõõtamad kindawabrifud, rinnaste wäljameo järjefsti arendanud. Siljuti fai ülfatfependatud ettewõte Gar-
biinif fufurema tellimife, peale felle uuen-
das London oma tellimife ja Amerifa nõubis faufaproowe.

famaal, Efandinaamia riifides wõib ifegi Soomes ei leidu fufagil niifugufeid rā-
pafeid toiduainetefurte kui meie juures. Fufagil ei leidu nii roppe ja fafimata wõljamitufokhti, kui jällegi meie juures. Wõiks jellega wabandada, et jee fõit on fäilunud endifelt ajalt. Kuid ei, meil fof-
tatafse mustuft juure. Nii on Nõmme omale uue jaamafõone faanud, kuhu fiffe minna wõib ainult nina kinni hoi-
des.

Ei tea, kas meie inimeste ninad on riffes wõit afistumad nad fafafifififult wõimufele, kes heafs arwawad inimeft wawufstada kas wõit paha lõhnaga. Seda paha lõhna kätwad Nõmme jaamas fiffe-
hingamas peened daamid ja inglif rite-
tesfe rõiwastatud härrad, kuid pole kuul-
da olnud, et teegi oleks käre fõitnud. Politfet on muudu agar protokolle tegema, aga kas Nõmme jaama pahale lõhnale fuis tõestti ei faa manu? Ka mis teeb fõieti meie terwifhoiufwalitfus, kui fa ei wõitle fääraste wäärnähete wastu, mis ähwardawad rahwa terwift?

Mõne päewa eest kuulfis, kuidas kaks inglif. Nõmme jaamast wäljudes, feal walitfjewa lõhna üle mõtteid wahetafid. Need ei olnud wõga meeldimad. Kui meie eneste ninad paha lõhna wastu ei protesti, peafime fuisi hoolitfjema, et wõhemalt wõõrad felle all ei kannatafs!

Elumitfje.

Lõunamaa muretu elu.

Kalendri järele peaks meil praegu ole-
ma fuwi. Kuid päffelt pole mõnda aega enam nähtud, õht on muntunud jahedaks ning tihab feene wihma. Meesolu on juba meidi fufifene — ega fufis kaua endale enam ei lafe oodata.

Kellel nüüd aega ja raha oleks fõidufs Wähemere kallafefel. Kas wõit Wbaga-
ziasfe, Wdria mere ääres. Seaf walitfjeb praegu fupel-fofoon. Paljutuhandeline rahmufwaheline inimhulk elab hotellides ja panfioonides. Päewal fufifeb mere-
rand fuplejajit, fajad Wdrianafke ilufais, pikantfais rannarõiwais wõlumad ran-
naliitwas mõõdaminejaid. Wbaggia tä-
namatel on näha rohkem wujamafid, kui harilikku riiefust, mille juures on eriti tähelepanew beach-gow'ids eleganfuf ja mitmekifidus.

Sa fuis need Lõunamaa wõid! Kuna meie juures õõtulefuga wäljas wiibini-
ne ofutub ebameeldimaks, on Lõunamaa-
des inimesed wäljas, rõõudel ja aedades, millifed on malfufufatud lugemata hulga färawate lampidega. Wõifjal kuuleb lau-
lu ja muufikat, alates muftlaffe orfeftri-
tega ja lõpetades pefufefate Brasilia pillimeestega. Wõ läbi mängitafse ja tantfifatfe. Kuupaiftel fõidetafse merel wõit maffatafse rannapromenadidel, mis kilomeetrite pikkufelt ilufawad mere-
randa. Lõunamaa loodus on ilus.

maalt fiffewetawa ruffi maffufamine kõrge tolliga. See wõimaldaks omamaa ruffi hinna hoidmist wastawal kõrgufel.

Kui riigifogu eraforralife foffufufu-
mife kawatfus teoks peaks faama, fuis on oodata riigifogu foffufufufat juba feptem-
bri algul. Korraline iftunqjark al-
gaks 5. oktoobril. Terawiljafaitfe seadufe tahetafse ära muuta wõimalikult kiirelt peale ruffifõitufi, et talumehed mitte as-
jata ei loodaks faagi ülejäägi äraofumift riigi poolt

OSTKE
neist ärildest

kes
kuulutuvad
„Tallinna Teatajas“!

Tallinna kiri.

Rilgivanema ringsõit oli kahtle-
mata üks tark sisepoliitiline samm. Seda peab ka vastasrind tunnistama ning ühe vastaspartei häälekandja märgib waid hambaid kiristades, mis kusagil sõõdi ja joodi. Nii oli kõrged ja vähemkõrged külalised Rakveres sõõnud kitsepraadi ja maitfenud forelle, Narwa-Jõesuus kugistanud kanapoegi ja lõhekala ning Narvas eneses neelatud kana-
praadi ja kohakala. Sellega lõpeb lehe poolt maarahvale teadmiseks autud menüü. Üpris head road, ega nuriseda pole. Kuulu järele etenda-
nud selle koostamise juures riigiva-
nema peadajutant suurt osa. Forel-
lid, lõhed, kohakalad, kitsed ja ka-
nad... Kahju, et leht ei too Tartu linna raudi roogade nimekirja. Vist sellepärast, et oleng tuurinud vara-
hommikuni. Siis on enam raske toi-
tusid eraldada. —

Samal ajal, kui autod tolmasid mõõda teid, laiskles pealinna rahwas Pirita liivasel rannal. Ujumisput-
kade rentnik tegi head äri. 60.000 päewas on juba kenake summa. Kui piirivalve kirub soomlasi, nende liigse agaruse pärast, mõtleb maini-
tud rentnik neile õrnusega, mille kuumus wastab päikese tuliste-
le kiirtele. Sest 4000 senti jätsid Soome pojad ta kassasse waid — uju-
mispükste üürina! Ometi ükskord

Põhimaade käsitöösturid on tugevad.

Soome, Rootsi, Norra ja Taani ühine kongress.

Koostöö oleks melle kasulik.

(„Tallinna Teataja“ kirjasaatjalt)

Sellingist, 21. juulil. Sellingis peeti viimast Põhimaade käsitöösturite kongressi, millest võtsid osa Norra 5 esindajat, Rootsi 6 ja Taani 9 esindajat. Peale selle võtsid kongressist osa Põhimaade käsitöösturite nõukogu juhatus, millesse kuulub Soomest nõunik W. von Wright, Taanist pagarimeister J. Pisker ja Rootsi õnkonna kingseppmeister A. Lindmark.

Mainitagu, et koostöö Põhimaade käsitöösturite vahel on väga tihe, mida tõendab juba asjolu, et praegune kongress oli järjekorras viies. Pärast kongressi avamist kõneles eimefena Soome kaubandusminister Palmgren, kes peatus pikemalt praeguse majanduskriisi mõjude juures tööstusele. Parandusi võib tuua ainult koostöö selliste tööstusharude vahel, kel on ühtlased sihid ja eesmärgid. Minister konstateeris, et kongress annab tõenduse Põhimaade vahel valitsevast ühtsusest ühistöö poole.

Kongress otsus siis päevakorra arutamisele, millest tähtsaimaks punktiks osutus seisukoha võtmine

rahvusvahelise käsitöösturite organisatsiooni suhtes, milline organisatsioon praegu loomisel.

Õieti vastu resolutsioon, milles tunnistati küll sellise organisatsiooni tähtsust, ent leiti liiga varajaseks otsustada, kas Põhimaade organisatsiooniga ühinevad tehti Põhimaade käsitöösturite liidu nõukogule ülesandeks jälgida käsimise arengut.

Ühtlasi otsustati ühiselt jätkata lennukite energilist tegevust käsitöösturite huvide kaitsmisel ja enbistelt valvata, et riiklikud omavalitsused ja käsitöösturite omastatud teostatid kongressi otsuseid.

Kongress toonitas eriti, et käsitöösturid peavad arvestama nute tehniliste leidustega ja neid võimalikult oma huvides kasutama. Tuleb arvestada ka nüüdse aja stiilidega, õhutada töölise algatusvõimet ja filmaspidada kunstimaitsel.

Kõrge selgitamist ja vastavate abinõude leidmist käsitöösturite arendamisel ajutati eriline komitee.

Pärast kongressi tööd tehti väljajäetud korvuste ja majale.

Kagu näha, on Põhimaade käsitöösturid suutnud luua tugeva ühise organisatsiooni.

Kas ei oleks meil põhjust otsida kontakti maadega, kellega koostöö annaks uusi mõtteid, algatusi ja uut lõhnu mõtlemissel oma huvide eest!

Põllumajandustoodete kaubahindade liikumine suurmüügil.

Hiljuti maksmapandud uued tollid ei ole kaubahindadele, börsikomitee hindamise koostöös komisjoni andmetel, pea mingisugust mõju avaldanud, ainult vene kaerad on 2 senti kilogrammilt kallimad.

Hinnad langesid m. s. järgmistel kaupadel:

Eksportvõi 1,71—1,76 kr. (1,79—1,84 kr.) kilo.

Kanamunad 18 kr. (18—19,80 kr.) kast (360 muna).

Sealiha 55—60 s. (55—62 s.), loomaliha 40—50 s. (40—90 s.) kilo.

Vene masinad.

„Põllumajandusturg“ tuues teateid masinate müügituru kohta märgib, et teatud elevust sünnitas ka Nõukogude-Vene põllutööstusmasinate ilmumine Eesti turule. Vene rohuühitjad on ehituselt sarnased Deeringi rohuühitajale. Kuigi Vene masinate hind on 30—40 protsenti madalam Ameerika ja Rootsi masinatest, on põllumees siiski umbusklik nende vastu, kuna masinate tööviise kohta puuduvad seni lähemad andmed. Venelased müüvad ka masinaid ühesuguse hinnaga tarvitajale ja kaupmehele. Viimasel pole nii isu arendada edasimüüki. Ka arvatakse Vene masina hindu dumping-hindadeks.

Rohkem ostetakse Ameerika koristamismasinaid. Neid masinaid saab osta järeelmaksuga kuni 30 kuu kestes.

Tallinna turg 30. juulil.

Sealiha terve seaviisi 55—60 s. kg., sealiha vähemal arvul 65—85 s., soolatud sealiha 70—80 s., suitsusink 110—140 s., sulatatud searasv 120 s., loomaliha terve loomaviisi 40—50 s., loomaliha vähemal arvul 45—90 s., vasikaliha 30—60 s., lambaliha 65—90 s. kg.

Kanamunad 8—10 s. paar. Pütvõi 140—165 s., meiereivõi 175—190 s. kg., piim 10—14 s. l., kohupiim 25—30 s. kg., hapukoor 100—130 s. kg., juustud 100—200 s. kg.

Mesi 65—70 s., purk 400 gr. Värsked kartulid 100—125 s. 20 l. mõõt, 5—8 s. l., peakapsad 20—25 s. kg., kaalid 5—8 s. tükk, porgandid 5—7 s. kimp, peedid 8—12 s. kimp, redised 4—7 s. kimp, salat 15—20 s. kg., rabarber 20 s. kg., lilllekapad 5—30 s. pea, sibulad 25 s. l., hernekaunad 15—20 s. l., turgioad 75—100 s. kg., värsked kurgid väikesed 25—40 s. küme, suuremad 10—18 s. tükk, hapud kurgid 5—15 s. tükk, tomatid 100—150 s. kg.

Värsked räimed 25—30 s. kg., kilud 25 s. kg., kameljad 30—35 s. kg., ahvenad 35—40 s. kg., haugid 85 s. kg., kohad 150—160 s. kg., angerjad 150—170 s. kg., lõhed 250—300 s. kg. Mustikad 25—30 s. l., jõhvikad 25—28 s. l., punased sõstrad 20 s. l., valged sõstrad 25—30 s. l., mustadsõstrad 35—45 s. l., vaarikad 40—50 s. l., metsamaasikad 35—45 s. l., aiamaasikad 35—50 s. l., morellid 75—85 s. l., kirsid 75—90 s. l.

Tallinna börs 30. juulil.

Valuuta	Ostjad	Müüjad
New-York	3,7440	3,7590
London	18,20	18,25
Berlin	—	89,40
Helsingi	9,42	9,47
Stokholm	100,15	100,65
Kopenhaagen	100,05	100,65
Oslo	100,00	100,70
Pariis	14,65	14,80
Amsterdam	150,90	151,70
Riia	72,00	72,40
Zürich	73,00	73,55
Brüssel	52,20	52,60
Milano	19,55	19,75
Praha	11,07	11,17
Viin	52,55	52,95
Budapest	65,35	65,85
Varssav	41,85	42,25
Kaunas	37,25	37,55
Moskva (tscheck) . .	192,75	194,25
Danzig	72,65	73,20

Valga turg.

Lihahinnad on langenud enneolemata madalusele, nii et loomakasvatajad vaevalt midagi teenivad. Seda suurem on lihunikute ja söögisaaliomanike vahekasu.

Terve siga maksab 45—55 senti kg. Rukkijahu 250—270 senti puudalt, odra-jahu 230 senti puudalt, nisupüül 480—600 senti, kaer 150 senti kg. Tangud 14—15 senti liitrit. Piim 7—8 senti liiter, hapukoor 60—70 senti liiter. Munapoor 8—10 senti. Tomatid 60—80 senti 400 gr. Marjaturg rikkalik. Mustikad 15—18 senti, sõstrad 25 senti, aiamaasikad 28—35 s., metsamaasikad 25—30 s. ja karumarjad 25 senti liiter.

„Tallinna Teataja“

on ainuke õiglane majanduspoliitika arvustaja!

Narva turg.

Must leib 17 senti kg, sai 18 senti nael; sealiha 60—70 senti kg, loomaliha 50—70 senti kg, vasikaliha 40—65 senti kg, lambaliha 70—80 senti kg.

Eksportvõi 190—200 s. kg, maavõi 160—180 senti kg. Piim 8—10 senti liiter. Kartulid 35 s. kg, kurgid 8—10 s. tükk. Lillekapsa pea 15 s., salat 15 s. nael. Maasikad 40—50 s. nael, mustikad 30 s. liiter, punased sõstrad 30 s. liiter. Tomatid 50 s. nael.

VÄLISTURGUDEL.

Nisu.

Chicago, 29. juulil. (cent. bush.) Juuliku 52¹/₂; sept. 51¹/₄. Tendents ostuhimuline.

Winnipeg, 28. juulil. (cent. bush.) Juuliku 53³/₄; oktoobri 55⁵/₈; detsembri 56⁷/₈.

Siberpvi, 29. juulil. (fh. 100 lb.) graded red; juulil. 3.9¹/₂; oktoobri 4.0³/₈; L. straights (280 lb.) 20. Turg kindel.

Buenos Aires, 28. juulil. (pes. 100 kg.) Septembri 5.20; oktoobri 5.34.

Wene nisu warakult turule.

Londonist teatatakse: Kui senine halb ilmastik ebaõnnestub, avaldab see mõju saagile.

Teel oleva ja laaditava nisu turul on tendents elav, kuigi hinnad on pisut nõrgemad. Euroopa nisu saak kujuneb heaks. Ühtlasi teatatakse tollide hindade kerkimist mandril. Kanada saagiloote on paranenud, ühendriigis sünnib lõikus soodsate ilmaga ajal. Nõukogude nisu saak jõuab arvatavasti endiselt waremalt turule.

Risujahu turg on kindel.

Rohu.

New-York, 28. juulil. (cent. lb.) Nro 7: loco 6³/₁₆; septemb. 5.58; jaanuar 5.90; märts 6.02; mai 6.16; juuli (1932) 6.25.

Santos Nro. 4: loco 9¹/₈; oktoober 5.65; detsember 5.85.

Tooresuhkur.

New-York, 28. juulil (cent. lb.) Jaanuar 1.50; märts 1.54; mai 1.60; juuli 1.65; september 1.45; oktoob. 1.47; detsembr. 1.49.

Ruuba (tõhe) 3.55.

Searasv.

Chicago, 28. juulil. (boll. 100 lb.) Juuli 7.70; sept. 7.75; oktoob. 7.67¹/₂; detsembr. 6.97¹/₂. Turg kindel.

Puuvillaturg kannatab majandusliku surutise all.

Liverpoolist teatatakse: Toorespuuvillaturul nõudmine vähene. Mandril teostatud sundmüügid on nõrgendanud hinde. Puuvillaturul samuti nõudmine väike. Ühendriigis puuvillasaak areneb soodsalt, mis surus hinde pisut allapoole.

Rahamajandusliku seisukorra kõikumise, India rahutuste ja Hiina valuuta nõrkuse tõttu on nõudmine puuvillatoodete järele olnud piiratud.

Villaturg kindel.

Londonist teatatakse: Bradfordi toorvillaturul on hinnad kindlad, kuid äritehinguid vähe. Häid merino sorte on elavalt nõutud, kuna halbade sortide pakkumine on ületanud nõudmise. Villatehased ootavad mandril valitseva rahamajandusliku pingelõdvenemist. Lootused villatööstuses valitseva surutise paranemiseks on vähesed.

Uus tekstiilitööstus Tallinnas?

Asjaoludest poolt on kuulda, et ette võetakse Eesti pealinna kaubamehe loomakultuuri ülevõtta ja korraldada kättema ühte korraldada seeläbi tekstiilitööstust. Sellel rühmal olewat tarvilikud rahajummad juba koos, nii et riiklik abi pole vaja paluda.

Turgudel.

Tallinna Börsikomitee

poolt 30. juulil koteeritud en gros hinnad.

Allpooljärgnevalt toome mõningate saaduste en gros hinnad eelpoolmainitud päeval.		
Riis, Burma	100 kg.	28,25
Kartulitärkl. „Superieur“	100 „	28,00
Kakao, Hollandi . .	1 „	1,25—1,70
„ „ „ „ „ „ „ „	1 „	1,20—1,45
Kohv, Rio Santos jne.	1 „	2,30—2,50
Kohv, K.-Ameerika sord.	1 „	2,30—2,50
„ „ „ „ „ „ „ „	1 „	3,10—4,80
Tee, lahtine, orange Pekoe, Tseil. . . .	1 „	5,00—5,50
Tee, lahtine, orange Pekoe, Java	1 „	3,80—5,00
Tee, lahtine, Morning, Hiina	1 „	4,00—4,70
Suhkur, Poola	100 „	26,75—27,50
„ „ „ „ „ „ „ „	100 „	26,75—27,50
Sool, lahtine, Vene, franko vag.		
Irboska ja Narva	100 „	3,40
Sool, laht., Saksa	100 „	3,40
Heeringad, Shoti „Matties“	tünn	44,00—46,00
Heer., Jarmouth „Matties“	„	44,00—46,00
Heer., Jarmouth „Mattfulls“	„	48,00—50,00
Heeringad, Shoti „Mattfulls“	„	48,00—50,00
Heeringad, Norra Katuselakk, frank. jaama	100 kg.	10,00
Raualak, franko jaam	100 „	22,00
Raud, sordi	100 „	10,50
„ „ „ „ „ „ „ „	100 „	15,00—20,00
Raudplekk	100 „	13,50—24,00
„ „ „ „ „ „ „ „	100 „	28,00—31,00
Raudlatid	100 „	11,00—11,50
Teras, inglise	100 „	70,00—100,00
„ „ „ „ „ „ „ „	100 „	70,00—100,00
„ „ „ „ „ „ „ „	100 „	22,00—24,00
„ „ „ „ „ „ „ „	100 „	300,00
Seatina	100 „	45,00—48,00
Vaskplekk, punane valge	100 „	160,00—200,00

Tsinkplekk	100 „	70,00—75,00
Masinaõli	100 „	26,00—27,00
„ „ „ „ „ „ „ „	100 „	23,50—26,00
„ „ „ „ „ „ „ „	100 „	29,00—30,00
Mootorõli, Ameer. . . .	100 „	35,40—42,70
Autõõli, Ameerika	100 „	39,65—105,00
Linaseemneõli	100 „	77,00—80,00
Värnits	100 „	80,00—82,00
Petrooleum, Vene, sistern. ja vaad. . . .	100 „	18,85—20,00
Petrooli, Ameer.	100 „	18,00—20,00
Bensiin, Vene	100 „	38,35—41,10
„ „ „ „ „ „ „ „	100 „	35,60
„ „ „ „ „ „ „ „	100 „	38,35—41,10
Pesuosoda, kodum. . . .	100 „	8,00—9,00
Seebikivi	100 „	27,00—29,00
Värvud, nigrosiin, veessulav, välj. . . .	100 „	5,50
Tsinkvalge, välj. . . .	1 „	0,65
Tinavalge	1 „	0,75
Ooker, väljamaa	1 „	0,174—0,214
Tsement, Portland, Kunda pütt (170 kg.) . .		8,80
Kriit, toores	100 kg.	5,15—6,50
„ „ „ „ „ „ „ „	100 „	6,00—6,50
Telliskivi, I. sort		
Loksa, fr. Tall.	1000 tk.	45,00—50,00
Silikaat, I. s. fr. vabrik	1000 „	39,00—40,00
Tuletikud, origin. kast (5000 toosi)		130,00
Tallanahk, Eesti	1 kg.	
„ „ „ „ „ „ „ „	1 „	
„ „ „ „ „ „ „ „	1 „	
Tallanahk, Ameerika nahast I. s. . .	1 „	
Tallanahk, Ameerika nahast II. s. .	1 „	
Nisu, pehme Ameerika ja inglise	100 „	48,00—49,00
Nisu, sõre Ameerika ja inglise	100 „	48,00—49,00
Puhk ja Pojad ruk. kijahu	100 „	17,20—18,00
Rotermanni rukis	100 „	16,50—17,50

Meie linaturg.

Meie linaekspord on olnud juhitud seni Inglismaale, Belgiasse ja Prantsusmaale. Iuba mõõdund aastal olid väljaveo võimalused väga halvad, mille tõttu ka hinnad tugevasti langesid. Käesoleval aastal töötavad need aga veel halvemaks muutuda, sest et Prantsusmaa, kuhu on viimastel aastatel kaunis rohkesti linu veetud kavatseb tollide abil lina sisseveole tõkkeid teha.

Kas olete uuendanud oma „Tallinna Teataja“ tellimise?

Politsei mulkised terroriseerimas.

Kordniku käsi on karm.

„Sakala“ kirjutab:
„Juba waremalt oleme sunnitud olema kordumalt sõna mõtma määratluste üle, mis on ilmselt tulnud meie kohaliku politsei tegemusest. Politsei oma kohalikest juhtidest alates ei ole nähtavasti siin veel meendumusele jõudnud, et ta on ametnik rahva tarvis, kellega tal peab olema sõbralik vahetord, vaid ta peab end mingiks eesõigustega soomustatud mõimiks, kelle tegemuse arvustamiseks ei tohi ükski kodanik suud lahti teha, kuigi tal selleks peaks põhjust olema. Meie kohalikud välispolitsei juhid oma alluvatele eeskirju andes näivad ära unustavat, et peale kirjutatud seaduste on meel hulk kirjutamata seadusi, mis korraldusvõimudele on samuti kohustavad.“

Kõige farnase wana wenemaigulise mõimu ja kirjatähe maral kodanikkude raamidestse furumise tagajärjel on Viljandi kodanikkude ja välispolitsei vahetord niimõrd halvaks muutunud, et siin ilma põhjalikkude reformideta pole enam paranemist oodata.

Kui mõrdleme Snglise ja Eesti politseid ja rahwa vahelist suhet, siis on wahe määratu suur. Snglaste juures on politseini n. n. rahwamees, kelle poole kodanik heameel pöördub, kui ta abi vajab. Snglismaal on harilik nähe, et mudilased lähewad tänaval wiibima kordniku wiimastu alla wiimawarju. Meie juures on aga politseini farnane kardetaw isik, et temaga lappi hirmutatakse.

Et rahwa nurin politsei kohta aluseta pole, seda näitawad linnas küllaldaselt ette tulewad juhused. Mõni päew tagasi toimetati politseini fud kedaqi isikut

arestikambriisse, kellele jüüts pandi, et ta on joobmullt sõandanud tänawale tulla. Nimetatud kodaniku arestimajja toimetamine aga sündis farnase agarusega, et ta fugu tee appi farijus ja ametnikkude wahel hoigeks. Lueturu tänawal sõandas keegi pealtwaataja ütelda, et miks te peffate inimest, wiige ta autoga ära. Kordnikkud wastasid, et see polewat teiste asi, fäigu teised kaugele.

Sama isik läks ja telefonieris sündmusest ühele politseifõrgemale ametnikule, paludes korra jalule seadmist. Paha aimamatult andis ta selle juures illes oma nime ja aadressi. Tagajärjeks sellel oli, et talle tehti protokoll ametnikkude sõnadega haawamise eest nende ametikohuste täitmise juures.

Ulkähenadatud „korrariiklaja“, kes appi farijus, wiidi mitme ametniku wahel arestimajja ja mingisugustel saladuslikudel põhjustel oli ta nägu ilent merine. Sarnased juhused pole esimejed meie politsei ajaloo ja harilikult lõpeb asi sellega, et weristatu on end ise haawanud mõi maha fuffudes wigastanud!

Praegu on selgusetu, kas politseiametnikkud lohistada kodaniku mõdda maad, kuigi ta on joobnud ja kas pealtnägilal kodaniku poole õigus wahela astuda ja nõuda inimlikumat ümberfäimist. Kas farnane tegemise oon ametniku sõnadega haawamine ametikohuste täitmise? Meed on küsimused, mis nõuawad kiiret lahendamist ja ei oleks illearune, kui prokuratuur asjast lähemalt huwitaks. Kui asi farnases tempos edasi areneb, siis jõuame warsti wana fäariaegse rezhimini wälja, kus põhjämõtteks ooli, kellel mõim, sellel õigus!

Balju finnistwarasid haamri all.

Lähewad talud ja linnamajad.

28. septembril peetakse Wiljandi-Pärnu rahutogu istungite fäalis finnistwarade sunnimüügi päewa. Rohupristami poolt peetakse eelolemal augustikul faguni fäls ois-jonipäewa 14. ja 15. augustil, kuna ühe päewaga ei fündeta selle fuu pääle määratud fästefäimend talufõhta läbi haamerdada.

28. septembril lähewad oisjonile: Hans Kengi päralt keebitu mõisa järele asuw „Kerniko nr. 1“. Talu, mille fuurus 29,32 tiinu, millest nõuab krediidipank, fuht talule laenu tehtud 1500 krooni. Palkumine algab 4.000 kroonist; Linda Kuifi Sargawere mallas asuw „Range-Märdi-Wana nr. 57“, 32,99-tiinu fäls talufõhjal fäls hüpoteekmõlga 9.000 krooni ning miligile lähew ta ühis-pangaga 2.000-kroonilise mõla tagajärjel. Talu müügilis hinnatud 7.500 fr, Hans Olo Wõis-jiku mallas asuw „Ritru-Waani nr. 97-a“, mis fõha fuurus 17,98 wafamaad ja millel fäls mõlga hüpoteegi fälsfõrmas pool mil-jonit. Färganeb Kiri Goone Wiljandi mallas asuw „Doone-Lõnis nr. 90“. Miligile on fäatnud talu jällepi ühispank oma 2.000-kroonilise nõudmisega. Nimetatud fõha fuurus on 192 waf. 13 lappa ja miligilis hinnatud 9.000 fr. Muide fäls talu hüpoteekmõlga 16.000 fr. Martia Sammulu lue-Wõidu mallas asuw „Koo nr. 44“, fuur 36,81 tiinu ja hinnatud müügilis 4.000 kroonile ning Wdo Rühka Färwastu mallas asuw „Monimuse nr. 84“ nimeline talufõht, millel hüpoteekmõlga tehtud ligi miljon fent. 29,58-tiinu lue fõht on müügilis hinnatud 3.800 kroonile. Fälsfõrmit tulewad sel päewal oisjimele Raan Wibo Wana-Suislepi mallas asuw „Säni nr. 6“ ühis-pangaga 1.000-kroonilise nõudmise tagajärjel. 116-waf. fõhjal fäls hüpoteekmõlga 10.700 krooni ja ta hinnaks

on 5000 fr. Anu Siu ja teiste Wooru mõisale alluw „Kaei nr. 31“, fuurus 130 waf. 6 lappa ja müügilis hinnatud 4.500 fr. Karl Sinha Wana-Pornuse mõisa all olew „Eria nr. 6“, fuur 94 waf. 9 lappa ja hinnatud 5000 fr. ning Anna Peterfoni wästefõht fõhtres. Fälsfõrmit tuleb miligile ta Wef-fander Hollandi finnistwara Wiljandis, Kõrgemate tänawal krediidipangaga nõudel. Maja on hinnatud 4.000 kroonile ja tal fäls hüpoteekmõlga 8000 fr.

Korterid on odawad.

Kui fäimmed aastat tagasi oli päris haruldane Wiljandis leida fõraltitu korterit, kuna siis üldse õnn oli kui fuhtil alualust mõis leida, siis nüüd on asjaolud selles fõhtes hoopis muutunud. Linnamärdel on arwus-rohkelt uusi maju juures ehitatud ning kortereid füllalt fäada. Fälmades linnas mõis õige fageli leida afnaw millete fäebitid wafged paberitribad määrits, et korter on fäada. Kortereid rohuse tõttu on ka nende hinnad alla langenud. Eriti, mis puutub fuurema-teste korteritesse. Nii mõis fõlda, et 8-4-toline korterit, mis paar aastat tagasi mallas 50 krooni, mõis nüüd fäada juba 25-35 krooniga ja alla selle.

Kortereid wäljaandmisega on eriti hädas linnamärdel majaomanikud, kuna ührikked oisfaw praegusel ajal fälmakmõs kortereid. (E.)

PAIDEST.

Paide majaomanike raske põli.

Praegu ei ole Paide majaomanike elu enam fuht fädestamiswärd, kuna mallas aaf-aastalt aina fõufewad, mida aga fästefulefute fõhta fugu ei fäa ütelda. Eriti raskest majaomanikele oisfub aga fäesolew aasta: lihkudes praegu tänawatel mõis õige fageli naha wafged paberitribad afndel ilufemas, mis näitab, et korter ootab fäurniffe — mõnel juba fäuemat aega. Majandusliffe rasfuste fuuwal on nii paljudki püdanud korteri alal wäljaminekuid pürama, wafetades fuurema korteri mõhema wastu ümber

PÄRNUST.

10-milj. pankrott Pärnus.

Kuidas äri aetakse.

Wifats eelmises lehes olnud märkusele fä-lutatakse meile Pärnust:

Pärnu fuurem kolontafäri Kohn ja Krafusen, mis ei warustanud laupadega mitte ainult fõgu Pärnumaad, waf fäuples elawalt ka Lihula raiasõniga, fästus fäinud nädalal rasfustesse, mil läksid esimef wels-lik protesti. Protestitud welsliffe fagufumma ulatub juba üle

poole miljoni fent.

fud uusi wäljaostmata welsleid tuleb notafetele järjekst juure.

Firma kreditorid püfäid fuil nõu, fõhtas rasfustest fäada üle, fud fõstufepet ei fuude-tud fäawutada. Firma omanikud ois nõus fästuma 50 protfenti wäst, millega aga ei fõpitud kreditorid. Kõstufeppe ärajäimisel lähew firma Kohn ja Krafusen armatawasti fõnfurfi alla.

Firma fätmata fõstufuste fõhta puudub waf fõlge illewande, fud neeb mõimad ille-tada 100.000 fr.

Firma Kohn ja Krafusen fõstufaristamine on fuuremalt fähe Pärnus peale Abamfoni fäbamaja pankrottiminekut, mis wiis endaga fäsa muufas umbes paarfümmed talu.

Kohn ja Krafusen fähe läbi fännatajaid Pärnus palju ei ole — kreditorid asu-wad peasfästlalt Tallinnas ja wälsmaal.

Pärnakad on energilised.

Siljuti püfäid Pärnu Panga wäife-aktiõnääril fõssolefut, kus wästti toim-fond, kellele anti ülesandeks munde fäfi-muste hulgas ka teabete murefemine Pärnu Panga juhatusse ja nõufõgu liigete warandusliffe fästfõrma üle, et oleks teada, kas nad fuudawad fäta fähd, mis nad oma tegemusega fästfäitunud Pärnu Panga wäifeaktiõnääriltele on fännitanud. Saadud teated näitawad, et neeb „wästuta ad“ mehed on oisunud õigel ajal fõormata omi finnistwarasid obligatiõonidega. Nii näib, et nad ei fäha oisfätki heaks teha neid fuuri pafefid, mis waf hõldele on fännitanud.

Wagu fuuleme, tahawad fästfäanna-tajad anda fästfäitamise lood prokurõri fätte. (Pärnum.)

ELVAST.

Noorte-Kotkaste näitetrupp.

Siljuta asutati Elwa noorkotkaste rühma juurde näitetrupp, mille agarat tegemust omal ajal eriti wiimajel ajal on märgata.

Näitetrupp fästfäti ellu selleks, et anda etendusi fõhapeal ning fõoritada mõni ringreis legemas ümbruskonnas.

Trupi mänguafawasse oli mõeldud mõ-

ta ainult tuntud näitefärijanikkude teo-fäid.

Neil päewil eimes trupp esmafõrdjelt Elwa Särifusfästli peol M. Rõsbergi näidendiga „Nõue talus“. Wästamata noorte näitefäte lawalilife wilumatusle õnnestus märg hästi.

Färgmine etendus on mõeldud trupi awapeona Elwas ligemal ajal, ning mänguafawasse tuleb S. Raudfäpa tuntud komöödia „Ameerika Kristus“.

Etendufele ilnumad muuhulgas ka autor ning mõned „Wanemuise“ tuntumad fõud.

Kiriku awamine Elwas.

Neil päewil jõudsid lõpule Elwa kiriku põhjalikud remonttõdd, mille tõttu jumalateenistus fästis üle paari fuu. Samuti on malminud fuur W. Fälsal fuurepärane Kristuse fuu, mis on tellitud Elwa kiriku fäamistufeks.

Kiriku awamine toimub 9. augustil f. a. hulga palutud fälmaliste, ajafärijanikkude ning fästfõnnategelaste oisafõtul.

RAKVEREST.

Munaärid konkureerivad.

Mõõdunud aastal moodustasid meil tegutsewad eksport-munaärid wastawalt omawahelilife fõstufeppele müügi ühise fästfufe, mille tõttu tegutseti üksmeelselt. Sama fõstufeppega ois fäotud ka maal ning prowintfides asuwad haru-munapunktid, kes püfäid fästfufe poolt fälmak-määratud hinda, hoides fäega ära ille-ligile fõnfureerimise munaturul. Kuna aga fästfufe üldise fõstufeppe põhjal eks-portäride teenistus oli wägagi hea, siis fõowifid mitmedki isikud enestele hankida munade wäljameo õiguseid. Eitngi fuu mängu aga poliitika. Wastawate fuwade wäljaandmise õigus anti waf. wästfufele, kelle õstfufe peale ei fäa tõsta fästfust fne, nii et munade wäljameo loa mõi peale poliitika tegemist, n. n. liffenfä fäi omale wafid „oma mees“ Eduard Rinf. Kuna wiimane endiste äridega ei fäimud, siis oli fästfästki üheft fuillalt, et murda endist fõosttõdd ning anda mõimalust wafale wõistlufele. Selle wõistlufe tulemused ongi nüüd pea üle riigi fäies hõõs. Milmelt on ärid fälanud üksteise mõidu fuurema hulga munade hankimiseks färgitama hin-

dasi, pööramata tähelepanu ifegi wästa-ma fädufega fälmak-määratud munahin-dade igapädalilife noteeringule. Eriti fu-gew on wõistlus Wirumaal, kus E. Rinfä munapunktid on kõige fugewamini orga-nifeeritud.

Kuna farnane fästfuford põhjustab pahatihti liigse fõnfureerimise, mis mõib fuu fäsa meie majandusliffe elus fuu-lalt halvawaid nähteid, siis ei fäa praegu oluforda munaturu alal pidada fu-gugi loomulikkus. Näiteks mõimad fästfufe fästfuforra juures peale peatäride langeda maffurasfustesse ka prowintfide haru-punktid pidajad, kes fälmate hindade puudusel ife hinda tõstamad, lootes neid enamfästfufale eksportäridele ära müüa. mi fäga alati ei õnnestu. Sarnaseid nähteid on oisnud wafematefägi aastatel ja ka praegu ei ole loota paremat.

Ulkatõduft nähtub, et ei mõõdunud ega ka praegune fästfuford munaturul ei ole fäugeltki õstfärbefõhane. Fälmata fõrta wõistis fuu fuu ainult wastawate õiglaste määruste wäljatõdamine wästfufafutuste poolt. Seba on aga peaaegu asjata loota, kuna nendes ringfondades, üstfõit mililife fõstfifõoni ajal, on oisnud efitfäa-nil hõõis fästfud hupid.

„Tallinna Teataja“

on ainuke õiglane malanduspoliitika arvustaja!

P. Tikenbero'i
vorstitõöstus
Liivalaia 25
Kõneleaat (20)2-39
kõrges headuses vorsti- ja lih-saadused.

"Tallinna Teataja" nr 31 (48), 1. VII. 1931.

Kas woolab wenim meri...

Puude „plim“, millest tehakse kummi.

Arsti osavus ja eesli hammatus.

Maailmas on liiga palju kummi.

Nagu teistestki olabel, valmistab toorkummi- toodangus suur reprodutioon. Kummi- istandused kasvatavad toorainet hiigla- kvantumites, kuna samal ajal kummi tarvi- mus aastast aastale väheneb. Praegu võib seiskordse kummiturul nimetada katastrofaal- fets.

Tagavarad ületavad 600.000 tonni mis praegust tarvitamismäära arvestades katab kogu maailma kummitarvituse 11 ku- kestel. Vahetult järele aga majanduslik seiskord viia mitmete istanduste hävita- miseni, vähemalt vähendamiseni, millele järgneb loomulikult toodangu vähenemine.

Kui kaua tuntuks kummi, toda praeguse aja ülitähtsat artiklit?

100 aast eest oli kummi peagu tundmatu aine. Esimesena teatati

kummitarvitusest, mis kujunes laialdaselt artiklits Euroopas. Selle teatamise oli 1726—1808. a. Londonis elanud mehaanik Edward Nairne.

Kust saadi tooraine? Esialgselt varustasid kummitööstust toorainega ainult Brasiilia ja Aafrika ürgmetallid, kust seba ammutasid päriselanikud.

Tarvituse levinemisel asuti kummipuu kultiveerimisele ja istutati

suuri plantaašse Hollandi Indias, Briti Malajas ja Ceylonis. Praegu annavad need istandused 90% kogu maailma tarvitusest. Ent kiiski hinnataks metfükt kasvavat kaitshuhtit kõrgemalt kui kultiveeritud puudest toodetud, sest viimane ei oma nii kõrgeid kvaliteete.

Seega kasvab kummi metsas, wenib puude soontes, kust teda välja peab pigistama. Sellest metfükt kummipuu aabri lastmine toi- mud nagu kase mahla võtmine kannidel de- wadistel päewadel. Puu kortesse lõigatakse diagonaalsed, spiraalilujulised ja teisi- joonistusi omavahel „hõõru“, mis ei tohi tur- gida puu sifemisse kudesse (cambium), sest

wastasel korral tekitab lõik puu kasvu- kahju. „Operatsioon“ peab sellepärast to- muma

hea kirurgi osavusega.

Lõikeid sooritatakse iga 2—3 päeva tagant. Allapoole kinnitatakse ämber, kuhu pigistatav kummimahl tilgub.

Puu on kolmeaastaselt „operatsiooniküps“.

Noor kummi puu.

Kui teda kohelha wastava ettevaatlikkusega, saavutab ta 20-aastase vanaduse ja rahuldab oma hoidjat

seitsmeliitrilise

kummimahlaproduktiooniga aastas. Sellest toodetakse umbes kolm kilo kaitshuhtit.

Sõna kaitshuht on pärit punanahksete sõna- tagavaradest, kus selle algkujud on kahuhu ja tähendab woolawat puud.

Kui ämbriks on kummipihmaga täitunud, kummitatakse seba tulel, et muuta vedelikku paksuks. Hiljem vormitakse sellest valge või raintofoe see lihtsasti tükikeks,

mis juba nüüd omandavad halli värvi.

Sellistena läbitatakse nad tööstustele, kus keemilised keetmis- ja vesuprotseburid kujun- davad metfükt kaitshuhtit ämbertöötamiselis kõbuliku masfi.

Istandustes saavutatakse puude mahlast kummi keemilisel teel, kusjuures pesemine toimub kohal ja tooted rändavad „nahkade“ kujulisea kreppantshuhtina või plattedena (sheets) Londoni, New-Yorgi ja Hamburgi turgudele.

Mitmed kummisordid: parakummi, (Sõu- na-Ameerika metfük kaitshuht), kreppkummi, sheets ja regeneeritud wanakummi moodus- tavad algained, millestid korraga panna- ke walfsmasfinasse/ ja segatakse wäämli, tina- walge jne. Sel kujul saavutatakse fette masfi, mis omalt poolt walfsmasfinatatakse, f. t. ku- mendatakse wastawalt 1839. a. Charles Goodheari leiutatud metoobi järele kuni 130 astet Celsiuseni. Seega toimub wäämli ja kaitshuhtit keemiline ühinemine. Nüüd alles on kummi saanud oma tähtsaimad omadused: painduwuse ja wastupidawuse.

Teatavasti pandi kummi meil keelutoli alla, kuna selle head omadused ähwarasid tuua segadusi meie jalajätku turul. Hakkati ju maal kandma isegi kummipakkaid.

Makupuhkus.

Maksumetisise saabub kohanil, ootab kan- natikult kuni jõuab ametniku laua ette ja sõnab siis:

„Maksumi puhkus!“

Ametnik häälestab: „Kuidas nii? Teie ei töota ju meie juures!“ „Aah, ag ma olen kogu oma elu aeg ainult Teie jaoks töötanud!“

Ainult 1 Kroon maksab aasta lõpuni „Tallinna Teataja“

Noortele.

Prof. A. Paldrocki meeletoetus.

Saladus, miks mõnel elu edukalt are- neb, teistel aga kangu jääb, peitub isiku väärtuses. Moraal ja tahtejõud on siin juhtivateks teguriteks, viies ihuliselt ja hingeliselt puhtaid isikuid esiplaanile.

Tuletame meele Haeckeli sõnu: tahab inimene korraldatud seltskonnas elada ja mõnu tunda, siis ei tohi ta mitte püüda ainult oma õnne kätte saada, vaid peab katsuma ka seltskonnale, kelle liige ta on, õnne kättesaadavaks teha. Ta peab arusaamisele jõudma, et nende edu on tema edu ja nende kannatus on tema kan- natus. Kui meie aga kombust inimesoole tarvisminevaks tunnistame, siis peab ka kõike, mis on inimlik, kombuse vaateko- halt hinnatama ja seletatama. Elu ainult eetilisel hinnatuna — on kanatatav; maailm ainult eetilisel vaadelduna — on arusaadav.

Noorsugu arenegu tahtejõuliseks ja te- guvõimaks. Sellepärast peab tema arene- misel kõiki neid abinõusid mõjutada lask- ma, mis tahtejõudu kasvataksid.

Noor inimene peab õppima enda üle va- litsema, oma tunge ja kirgi taltsutama; selle iseenese distsiplineerimisega saa- vutab ta enaduse, saada aru teiste soovi- dest ja paleustest ja kujuneb isikuks, kel-

Hea rätsepp.

„Minu rätsepp kurbab, et tal on raske minu jaoks töötada.“

„Mispärast? Sinul on ju normaalne kuu.“

„Seba küll — aga ma tahan ebanor- maalselt...“

Kaupluses.

„Noh, väike preili, mis fortit tee see pidi olema?“ „Ema rääkis midagi kella-wiite-teeft.“

Linnamatsi piibujutt.

Kaheksatunniline tööpäev.

Tööstiklassi esitvedaja Leo Lihapott oli väga ärritatud meeleolus. Nohisedes ta fõõstis ringi oma lühisilvus magamistoas, pomisedes aegajalt mõne wänge sõimusena habemesse.

„Kuhu see kuramusse Annette siis läinud on; ta peaks ju teadma, et teda wajan, kui hommikul ülestõusen. Pole neil noortel in-imestel nüüdsel ajal enam mingisugust kohuse- tunnet ega arusaamist, palgasaamisel on ko- hal, kuid mine nõua neilt ka tööd, siis on nad kadunud, kui tina tuhka.“

Mii häda! Leo Lihapott, hõõrudes külla meega sebiwastu habemetüügastesse.

„Kas seda nüüd jälle tarwis oli, et auru- tüie talwisel ajal pidi rikki minema.“

Olgu küll, et tööstiklassi juht, kuid iga hom- mikuine jõe wanni annab kontidele nagu rohsem jõudu, mõttes kurwalt Lihapotti. Eriti kui weele liigandada lõhnawat supelsoola; see teeb tuju lahnaks kõhe terweks-päewaks. Kuid mine tea, millal see tekkis ühtfõrd jälle töötama saab, mehed käitwad juba nädalapäewad, no- hitsewad mõned tunnid, siis kaowad jälle. Lihapott juba piisiti hädas, tööstiklassi juhil hakkab wilu tegema liiga, talwe ka kätte jõubmas, ja kiita aga peale tuba petrooleu- miahjuga. Lihapott käis küll ka torupanijate jutul, kuid sealt anti wähe lootust. „Seadus on seadus, teeme 8 tundi tööd ja asi tahe“, urises torupanijate meister Pull. „Kallame nüüd mõne Lihapoti pärast omale trahwi kaela sõlutama, irwitata ta pärast wiimase araminekut, ihe paremad seaduse maksma, ja siis pärast mangumas: muudkui astu üle ja astu üle.“

Seni kui Leo Lihapott külla meega oma habemetüügast rootis, ilmus Annette. Teades, et tööstiklassi mitte kunagi warem

kui kella künneks oma siidwaiha alt wälja ei poe, lasutas Annette hommikused wabad tunnid külastikuteks garaažhi, mis asus kõr- wal majas. Selle tagajärjel oligi jõe wähe- fõrd tekinud Lihapotti autojuhiga. Olets Li- hapott teadnud, et autojuht iga pärajõõnulat mõnuleb tema korteris, rõiwastatult Lihapotti siidist hommikukuuhe, ja nautides armuõnne Annettega, siis oleks wististe surmani haa- wunud olnud. Lihapotti aristokraatlikud tun- ded. Juba ettekujutus, et tema hommi- kus on olnud ihe autojuht seljas! Sellest oleks küllalt olnud Lihapotti panna minestama.

Agä täna oli Lihapotti tähtis päew ees. Kella künne asemel oligi ta seepärast üles- tõusnud weerand tundi warem ja küllalt ki- runud Annette mitteilmumise üle. Mii siis hakkas Annette nüüd kiirelt harrale sõkoladi teetma. Teate ju, et tööstiste juhid hommi- kuneis joomad taks kumma sõkoladi. See on rahwuswaheliseks kombeks saanud. Neetud kodanlased rüübata figuralafet, see neil hea küll, kuid tööstiste juhil olgu sõkolad, see tä- hendab, mitte tööstistel, waid tööstiste juh- tidele.

Sõkolad joodud ja linnunahka kasuasse rõiwastatud, wäljus Lihapott oma lufusfor- terist. „Paradna“ ees ootas juba Lihapotti uhte „Rolls Royce“ tõldauto. Tööstismiti- gulele sõites, lasutas Lihapott küll mitte seda uhtel tõlda, waid iist wana narwendamat „Fordi“, kuid „aristõitufeks“ oli iiflagi „Rolls Royce“.

Ja täna oligi ees tähtis äriline sõit. 50 kilomeetrit linnast eemal oli korraldatud nõu- pidamine majandusaptenite ja tööstiste esi- najate wahel. 2 meoauto täit wahuwiina oli juba weetud kohale, samuti oli linnast loofit tellitud hiiglapirakas. Loos osawat neid

fõige paremini walmistada. Ja mis nõupi- damine üldse on wõimalik ilma piruka jaga- miseta!

Autosse astudes läbistatid Lihapotti mõ- nused tunded. Ets see jooksew arwe „Etod- holms Enstilda“ Pangas näita järjest tõus- wat tendentfi. „Minuke mõistlik aine maail- mas on iiflagi raha, mõlles Lihapotti õrnusega. „Ja jeltus tuleb mis tuleb.“ „Saab küll ka waeiwa nähtud, aga tulemused on peo- pesal.“

Lihapott lastus auto pehmesse sifemusse ja auojuht pani pöriseja mootori.

Sõit algas, läbistatid Järwa tänaw, siis liibises Lihapott uhtel kummil üle Mõwena uulitsa. Põistkanawalt ilmus järsku auto ette Putre tehaste direktor ja kaasomanik. Rannapealt oleks Lihapotti uhte tõldauto di- rektori surmanud, kuid see sai siiski weel kõrvalde hüpata. Rahju küll, et see neetud kodanlane ja töörahwa kurnaja oma äratee- nitud palgast sai kõrvalde puigelda.“ pahän- das endamisi L. Lihapott; uhte oleks olnud waadata, kuidas Punase Riisti sanitariid selle töörahwa eksploateerija riismed kattu rehiti- selwad...

Sõit jätkus. Lihapotti hakkas uni peale tikkuma. Oidi juba linnast wäljas ja põl- dube wahel. Kkki seisatas auto. Lihapott ärkas uneist, milles oli end näinud parunina ja mõisaomanikuna. Une mõjul kõrgatas: „Kõhe edasi sõitma, fina lurfus!“ „Kõhe edasi kaapis lurfus!“ „Edasijõitmisega on asi räbal, ilma remondita me wist ei pääse kuhugile.“

„Kus siin lagedal wraanteel siis remonti teha wõib, pole ju inimese warjugi näha?“ „Minu teada asub seal metfatula taga iifis küla, seal on ka autoremontitõõkoda, küll seal asjad joonde ajame.“

Agä kuidas autot sinna külla toimetada? Ei liigu, ja muud midagi. Lihapott küll katjus kaubelda maameestega, et wadada auto ära, kuid tagajärjeta. Mii mõõdufud tunnid, lõuna tuli kätte, kell sai iifis, siis juba kaks, ja Lihapott istus oma autoga

iifis weel maanteel. Wiimaks õnnestus iifit mõõdufõitawat autot kinnipidada. Kuid auto- töõkoda oli juba fuletud. Tõõkoda omanik fõi just parajasti lõunat, mis koosnes hapuit piimaft ja kuitwanud leiwafõorufestest.

„Ei meie tohi nüüd pärastlõunat töõd teha iifitigi, wadatas ta kurjalt Lihapotti ettepane- kule autot remontima hakata. „Linna falfad ei luba teha töõd üle kahelja tunni, iifis „prohmotaator“ käis siin juba iifetunnitõõd pakkumas, fõin protokõlli kaela, nüüd ei töõta minuti iifis üle aja!“

Küll Lihapott katjus meoist wõrgutada, et see keelatud ajal karmiliku töõ ära teeks, kuid fõil asjata. Ei aidanud rahapakkumine ega head sõnad, autotõõkoda omanik jõi usta- waks riigikodanikuks, kes fõa d u s e f t l u g u p e a b.

Juba tuli õhtu kätte. Lihapotti polnud mingit mõimalist edasipääsemist. Tuli jääda küllasse ja otfida õõmaja. Wahuwiin ja piruka jagamine läfpid iifett wadama. Lihapott färtjus wihaft. Agä teha polnud midagi, seadus on seadus, aus kodanik ei astu sellest üle!

Lihapott õõbis sealasamas autotõõkõlas, kuna pimedas ei leidnud teist kõhta. Piruka- jagamise konverents mõõdus ilma Lihapotti- na. Teisel päewal tehti remont ära, mis kestis kõigest pool tundi. Rõhwaatuna ja fõis peaga asus Lihapott tagasi kodufõidule. Rõit fõnibid walufafid tal, kuna töõkõlas õõ- bimine oli olnud wäga wileis. Lihapotti ainufeseks igatfufeks oli pääfeda kõju õõ- fõidwaiha alla.

Wanfudes astus Lihapott oma korterisfe ja hakkas end lahti eietama magamistõas. Järsku kuulis Annette metfükt wõrgurauist ja appifarjeid.

Magamistõuppa astudes, nägi Annette tööstiklassi Lihapotti minestunult maas lama- wat: ta oma färgi- wäheft leidnud iifis lihtlõadase

Eesti mehe käsi on osav.

Veidi sellest, mida vähesed teavad.

Meie metallitööstuse suured võimed.

Wennad Tabori

mehaanika tööstuse peerialaks on igasuguste tubaka-, paberosside- ja kestadest masinate ja nende osade valmistamine. Tööstuse poolt on valmistatud hull masinaid, mis töötavad kuhu- ja välismaale tehastes. Praegu on tööstuse korrashoiuks Eesti kõikide tubakatehaste masinad peale ühe tehase ja paljude tehaste masinad Soomes ja Lätis.

Wäga hästi ja laialt tuntud on ettevõtte poolt valmistatud igatüüpi autod. Nimetame neist jaamades perrooni pileti müügi automaate, wagunitesse Cestis ja Lätis ülesseatud seepide ja kummutusrikkute müümis automaate, kummutusrikkide, kololaadi, tulekütude, ajalehede, maride, preferatimide ja teiste esemete müügi automaate.

Pole tähtsusetu ära märkida, et tööstus valmistab suuremal hulgal helikopteri aparaate. Cestis töötab praegu 18 aparaati. Suurema arvuga peale on praegu tellimise tähtmine käsil välismaale.

Tööstuse korrashoiuks on paljude kodumaa telistitööstuse masinad. A.-J. Kõlbas'e, Tella, Cestis Siid, Cestis Kamm ja teiste omad. Nõit masinatele vajalikud osad valmistatakse koha peal tööstuses.

Suur hulk insener Karl P a p p e l l o ilmauulusest mõistisaparaatidest ja nende osadest on valmistatud Tabori tööstuses.

Wõib öelda, et tööstuses valmistatakse igasuguseid peenmehaanika töid, eriti aga fääraseid, kus vajalik suur hool ja eriline täpsus.

Wäga huvitavana võib tähendada, et tööstuses on valmistatud koguni mõõde, milline tööstusala nõuab mehaanikalist alal eriti suuri asjatundmist ja osavust.

R. Puusaagi

metallitööstuses valmistatakse tekkiväetis- katalüsaatorid. Kuna veel hiljuti neid ainult välismaalt sisseveeti, on nüüd suurem osa tekkiväetis- katalüsaatorid valmistatud juba kodumaa tööstuses. Katalüsaatorid valmistatakse insener Paldre'i projektide ja patente järgi. Ka tehakse neile igasuguseid armatuure ja osi.

Tööstus valmistab piimaasjanduse masinaid, piimapumpe, jahutajaid, õhupuhastajaid, weepumpe jne. Omades enam kui kümne aastase praktika suudab täita igasuguseid ka kõige raskemaid ülesandeid omal alal.

H. Feierbach

mehaanikatööstus ja webrutehas on hiljuti hästi tuntud. Alasti kümne eest tegewust alastud tööl on omaniku oskuse ja hõlpsa läbi võrjunud teistöööstust. Peamiselt erialaks on a u t o b. Autode remont, autodele uute osade, webrute ja hammasrataste valmistamine. Feierbach on autodega nii loolu kaswanud, et temalt võib sel alal oodata veel õige suuri üllatusi.

Kuna meie webrutehaseni väga suurel määral autoosid, milliseid ei oleud koha peal võimalik valmistada, siis asutas ettevõtja tööstuse suure w a l a m i s e osakonna kus teostatatakse igasugu walu terasest, wasest, tempergusse ja teisi. Walu osakond valmistab ainult auto osi. Walu osakonna juhatajaks on kamaagsete kogemustega mees, kes õppinud ja töötanud warem aastakümne kohalikes tehastes ja pärast kolm aastat kuulsas prantsuse „Renault“ autotehases.

Wedrub, mis ettevõtte wanimaid alaksid, on sellel alal välismaa kanda meie trüki täiesti wälja surunud, alles tundubalt paremad.

Tööstus on valmistanud suure hulga helikopteri aparaate ja nahwafakteid leiwa ja pagariidustustele. Eriti wiimane ala on hõlpsasti lootustäratavalt meie oludes, kuna meil on wähenemise teisi kättemise wõimalust tuleb leida.

Joh. Tassi

mehaanikatööstus asub nüüd Tallinnas, Dal tänaw 23. Ettevõtte erialadeks on autogeeniline metallide keetmine (shweissimine), millisel alal tehakse igasuguseid töid suurusele waatamata. Wõib öelda, et see on wäljas-

pool tööstusruume, milleks olemas wastawad transporteeritawad aparaadid. Tööstus valmistab eritiilgisi aurutalaid kummi wulfratseerimiseks, eriti aga riibepressimise jaoks — misjuguist tarwitakse tuntud „Goff man's methobites“. Paari wilmase aasta jooksul on tööstuses valmistatud hull nafta mootoreid põllumeesanduslikeks otstarbeks ja teisteks tööstuse jõuallikateks. Mootorid valmistatakse parima Rootsi mootori „Sandbäckeni“ konstruktsiooni järgi. Tööstuses tehakse igasugu põllutööriistade ja teisi parandusi ja osade valmistust.

N. Tõnisson & Ko.

on praegu Cestis suurim wesiwarustuse ja katalüsaatori alal töötaw firma.

Ettevõtte omas tööstuses valmistatakse suur osa wajaalike weewärgi armatuure — kraane, wenfide, hiffone, jne. — Samuti täna wäga wähest alates wannahind ja katlad. Wiimaste järgi on nõudmine eriti suur, mis tõendab nende otstarbekohasust ja paremust välismaa kaupade ees.

Erilise kuulsuse on ettevõtte omanud oma pumpadega, misjuguist valmistatakse väga mitmesuguseid eritiilse. Alasti tarwitus ja tootang on umbes 1500 ktsu igasuguseid juuruses. Pumpad, milliseid ülesseatud väga paljudes kohtades, töötavad täiesti rahuldawalt. Kung ettevõttes on pumpade valmistamisel arwesse wõetud meie ilmastiku ja olude eritingimusi ja wajaalusi, siis on pumpade töö refudaadid tuntumalt paremad välismaiste pumpade tööst.

Ettevõtte erialaks on veel wesiwarustuste, katalüsaatori, tekkiväetis- katalüsaatorite ja muude farnaste tööde tegemine. Peab ära märkida, et wiimase ajal firma oma katalüsaatori tööstuses kasutab ainult kodumaa malmtorust. Kodumaa malmtorust, mis valmistatakse Krunli tehastes, wastawad nii kaalult kui ka kvaliteedilt täiesti välismaa omadele. Malmtorude ühendusosad valmistatakse G r a u d i n i malmtalantise tehases.

Praegu on käsil tööstuse ruumide laiendamine ümberhõlmamise teel, kuna alalise töö kasutamisele kipuwad ruumid jääma wõigsi kitsaks.

Otto Pirkopi

kaalude ja mõõdude tööstus on wanimaid omal erialal. Valmistatakse igasuguseid kaalude ühikumaist kuni täpimate prefiksioonalubeni, milliseid wajaalke teaduslikeks ja tehnikalisteks otstarbeks.

Tööstus on konstrueerinud ja valmistab püst pesurulle. Säärased wanad logud, nagu tarwitawad meie majade enamik, on inimeste tapjad ja ruumi rööwijad. See pesurull teeb oma töö igal juhulul sama hästi, on aga seejuures raskemad kerge, wõtab wähe ruumi ja mis peaaegu ei malla mitte rohkem, waid on odawam kui suur puukolast. Selle rulliga suudab üks inimene teha mitme kord selle töö — mida muud teeb harilikult kaks.

Tööstuses valmistatakse tellimise peale igasuguseid peenmehaanika töid.

„Laverna“

masinaehitus- ja kasinapitehas on suurim, moodustama ehitusega peenmehaanika tööstus Cestis. Valmistab ainult masinaid, mis ennem välismaalt sisseweeti: tubaka, paberosside, kestadest, wäpi-, puu- ja seeditööstuste tarwis. Igasuguseid wõrme feebi- ja klaasitööstustele.

Tööstus valmistab ka nahwta, beufiini ja petrooleumi mootoreid, rauatööstuse masinaid ja aparaate, tule- ja wargafindlaib soomustatud kassa ja arhitektuuri, piimatööstuse masinaid, loore- ja piimawanne ja teisi töid.

M. Milleri

Katellsepa ja masinatehas on wanimaid eestlaste mehaanika tööstust, kus ehitatakse aurutalaid laduadele ja teistele kohtadele. Peab ära tähendada, et tööstus valmistab ktsi osad ise, tellides wäljastpoolt ainult toorma-

terjalise wajaalust metallid. Ka jõuistseadebete masinate ehitamine kuni lofomobiilideni — tellimiste peale, täidetakse ettevõtte poolt asjatundlikult. Lofomobiilid, milliseid ehitab tööstus, on konstruktsioonilt Wolfe lofomobiilidega farnased, see on wäljatõmmatavate torudega, kuid kuna need on kohaastatud meie oludele ja neis kõrwaldatud igasugused puudused, siis on neil suurem paremus välismaa omade ees. Tööstuse esimeheks alaks oli warem katelbe ja masinate montaaži ja remont, millist ala jatkataks ka praegu. Wille senioril on sel alal üle 40 aastaline praktika.

G. Linholmi

plekitööstus on ühenduses „Linholm ja Wänni“ litograafia tööstusega meie moodustamist plekt ümberhõlmamise ettevõtteid. Kui tihiti pole tähendatud, et ettefetti f. o. kanda pakimise wiis, on parim soowitus kaudale. On ettefetti valmistatud hästi, saab kanda müüa kergesti. Mäletame aegu, kus meie keemia- tööstuse ja teiste ettevõtte tooted tulid müügile fääraseid wilestas pakimises, et need esteetiliselt tunnet haawaksid. Nüüd wõistleb meie kaudale pakimine kõigiti välismaiste kaudale wõistlusega. Suur hulk raha jääb kodumaa- le nii ettefetti — f. o. pakimise wõistluse näol, milliseid warem telliti wäljast — kui ka walmistoodete näol. Meie näeme igapäew neid tooteid, paljud meist üfnowad, et need on valmistatud välismaal — kuid see on enesepete, oma enese mina mahafalgamine.

Joh. Mittus

wafewalamise tööstus on oma tootanguga poofelt auisalaadiline Cestis. Ettevõtte walmistab igasugu wafewalu, lihtsamast kuni suuremate kummutusnõutete wastawateni. Kui on S. Mittuse wafewalamise tööstuses walmistatud reaalkoost juures ülesseatud Wababuss- föjas langenud õpilaste mälestusfammast ja palju teisi mujal.

August Rüttimi

jalgrataste tööstuses ei valmistata ktsi täielikult isefiswalt jalgrataid, kuna osa osadest wälismaalt fiske weetakse, kuid ettevõtte tegewuse läbi jääb fiski palju kallist wäliswaluutat kodumaa, pealegi annab see ktsa inimestele ametit ja leiba.

R. Kraa...

elektro- installatsiooni tööstuses parandatakse iga liigilisi elektrimootoreid ja seadeldisi, tehaie installatsiooni töid ja seataie üles rellaamaparaate. Tööstuse poolt on maal terwe rida elektrijame püstitatud, mis oma korraliku ehituse tõttu tellijaid igati rahuldawad.

A.-J. „Uwaz“

malmtalantise tööstuses valmistatakse igasuguseid malmit tooteid, nagu plidab, ahjuallid, fiibrid, masinate osad malmit ja teised. Peab tähendada, et tööstuse seaduseid on omale wäga hea kuulsuse wõitnud ja aladel millistel töötas tööstus, ei ole wälismaalt fiskewedu olemas.

O.-A. „Tööstur“

walmistab oma ettevõttes ktsi ehituse tarbeid, nagu hinged, haagid, fremoonid jne. Samuti raubplekt tahmanfisi, plitaukfi, praesofje jne. Tööstus on oma erialaks walinud juft ehitustehnikaste tarbete walmistuse ja on saawutanud tss korralikuse ja puhtuse tõttu alal alal hõlpsa wõitunud ja aladel millistel töötas tööstus, ei ole wälismaalt fiskewedu olemas.

A.-J. Wennad Kimberg, naela- mabrik.

walmistab naela ja ümbas teistele tehastele traati. Tööstus on wiimase alal alu- laadiline Cestis, alles aga ka ktsilasi suurim ja moodstaim tehase omal alal meil üldse. Suured summad wäliswaluutat, mis meil iga aasta wälismaale läinud, jääb tööstuse tegewuse tõttu kodu, aidates meie kaudabilansfi tugewasti parandada.

Wäljaandja: Kirjastusühitus „Ukr“. Wastutaw toimetaja: W. Siiman.

S.S.S.R tehaste põllutöomasinad ja -riistad

on müügil mõdukate hindadega. Ehitatud paremast materjalist vastavalt kohalikkudele oludele. Kõikide tagavaraosade saamine on kindlustatud. Tallinna näitusel, niisamuti ka teiste maade näitustel, määrati nendele masinatele kõrgem auhind — kuldauraha. Headuse eest täieline garantii. Järelmaks võimalik. Teateid saab

S.S.S.R. Kaubanduslikus Esinduses, Tallinnas, Pikk tän. 19. Tel. 6-62 ja 34-98.

Tööstusühing „JÄRVE“

tsementkivide-
torude-, parketi-, ja katusepapi töös-
tused. Tallinn-Järve, S. Pärnu 128.

Kõnetr. (2) 30-63,

teatab lugupeetud kaubatarvitajatele, et alates 25. juulist arvatakse tsementsaaduste pealt

hinnaalandust 5% — 10%.

F. Strauss & Ko.

Tallinn, S. Karja t. 5.

Postkast nr. 321. Tel. aadr.: „Straussco“.

Kõnetr.: { kontor 24-37.
tolliamet 18-52.

Ekspeditsioon. Jolliklareerimine.
Jnkasso ja kinnitus.

Oma korrespondendid kõikides maa-
ilmaosades.

Jolliasjandusse ning väljaveosse puu-
tuvaid teateid antakse igal ajal.

Elektri ja radio tööstus „ESTAR“

Tallinn, Nunne 12. Kõnetraat (2) 31-04.

Elektri valgustuse sisseseade tööd ja
parandused.

Töö headus vastutusega. Järelmaks võimaldatud

Leivatööstus

„TALU“

Leivatööstus

Kunderi tän. 23, tel. 305-96

soovitab värsket ja maitsevat

leiba, saia, sepikut ja peentleiba.

Kaupmeestele tellimiste peale kauba
kättesaatmine kiire ja korralik.

Ahjutööstus E. P. Floss

Liivaläia 16, tel. 23-20.

Võtan enda peale kõiksugu uusi ahju-,
pliidi- ja remonttöid.

Müün kodumaa glaseeritud ahju-
potte kõikides värvides, ahjukive ja
ahjusavi.

Kohvik-võõrastemaja „Astoria“

Harju tänav 19.

Kõnetr. 213-10.

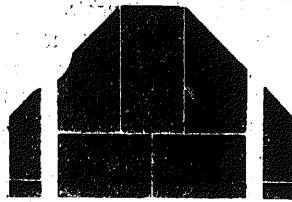
Mugavaim kohvik. Igapäev muusika kella 3—5-ni ja 8—12-ni.

Maitvad hommiku-, lõuna- ja õhtusöögid.

OLLEBAAR

Oma kondiitritööstus, igasuguste tellimiste kiire ja täpne täitmine.

Mugavad ja puhtad numbritoad reisijatele.

Eeloleval nädalal ilmub trükist

k.-ü. „U KU“ kirjasusel

Dipl. oec. H. Nieländer'i

koostatud

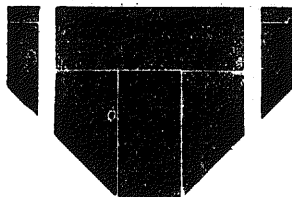
Majandusteaduse algmõisted

Mind 1 kroon.

1. anne.

Kes raamatu hinna kas rahas või postmarkides ära saadab, sellele
saadetakse raamat postikuludeta koju kätte.

Tellimised palutakse saata: „Tallinna Teataja“ talitus, Vene t. 11-a.
tel. 428-29.

Ainus puusütte peal valmistatud

katuseplekk

on Rootsi tsingitud plekk

See ei
murdu
ja katus

on
mitme-
pöline

Vabriku ladu A.-S. Vennad Kimberg
Tallinn, Rüüli 4. Kõnetr. 428-17.

Zweed-milaneesi

soovitab suures värvivalikus ja ilusais mustreis

S. Besproswanie

S. Karja tän. 12. Kõnetr. (2) 12-63.

Müük suurel ja väikesel annul.

0000000000

Kristallhelget, naturaali-

jääd

müüb

Mineraalvee tööstus firma

Türnbau.

Tõnismägi 18,

telefon (20) 804.

0000000000

Suvehooja lõpul

soovitan

suve riidekaupu

suure hinnaalandusega:

Bemberg-sildi

Rr. 1.75 mtr.

Jaapani-sildi Rr. 3.—

välismaa muslini

70 int. mtr.

Krelongi 35 int. 1/2 mtr.

Rohale jõudnud ilusates mõlde-
mustrites villast muslini.

F. E. Pisarev,

5. Tartu mnt. 1.

Arstid

Dr. Fr. Paas

Wastumõttmine igapäev
tella 11—1 ja 4—5.

Närvi- ja hingehaigused.

Psühhonaalüüs.

Narva mnt. 11. tel. 305-82.

0000000000

Dr. med. Wilms

Naha, sugu- ja põiehaigused.

Elektrikabinett.

Igapäev kl. 9—11 ja 6—7.

Narva mnt. 11. Tel. 305-82.

0000000000

Limonaaditööstus

„TERVIS“

Erne tän. 14.

Kõnetr. (2) 23-77.

Limonaadi, seltersi, sidronisoodat jne.

Väljasõitvatele
seltsidele eriti **kapakalja.**

Kali valmistatakse ainult linnakstest ja suhkrust.

Kõik joogid valmistatakse

prov. Ernst Jürgensi juhatusel.

Vorstitööstus

M. Treikelder

Vilmsi tän. 23, kõnetr. 302-57.

Igasugused kõrgeväärtuslised vorsti- ja lihasaadused.

Mõdukad hinnad.

Kauba kohaletoomine kiire ja korralik.